

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes

TEEKAARTIDE KOOSTAMINE

6. juuni 2023, Tallinn

KESKKONNAAGENTUUR

KESKKONNAMINISTEERIUM

TAL
TECH

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Projektist

Teekaartide teemad

Teekaartide koostamine ja edasine

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

PROJEKTIST

KAILI SIMBERG

KESKKONNAAGENTUURI

Ringmajanduse projektist

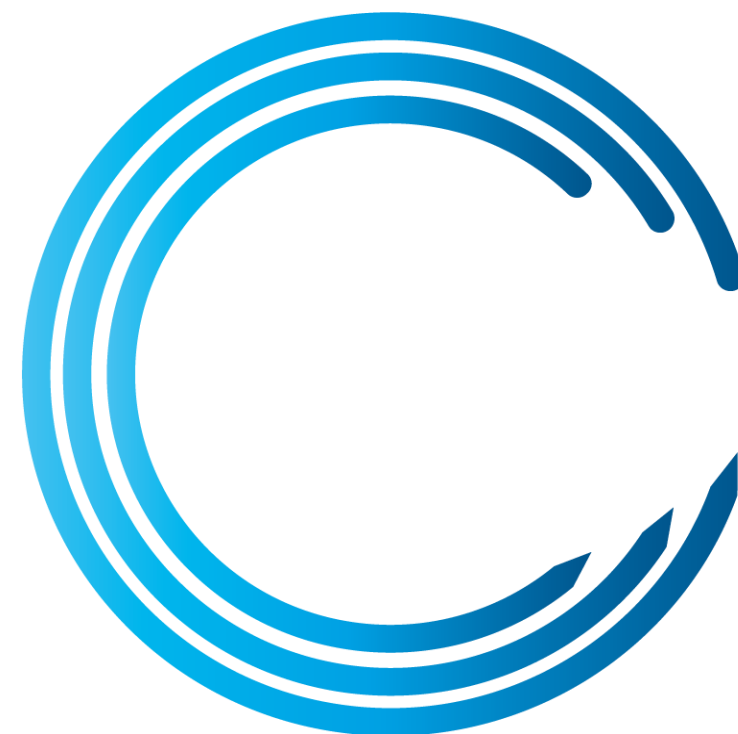
Projekti eesmärk on liikuda Eesti ringmajanduse raamistiku väljatöötamise suunas. See näeb ette suurendada avalikkuse teadlikkust, siduda ringmajandust inimeste igapäevaellu ning aidata kaasa inimeste tarbimiskäitumise muutustele.

Projekti kestus 19.07.2021 - 31.12.2023

Projekti eelarve EUR 1 058 824,00

Projekti rahastus Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2014–2021 programm „Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine“

Koostööpartner uurimisorganisatsioon SINTEF

Projekti tegevused

- **KOVide ringmajanduse suutlikkuse kaardistamine ja ettepanekud omavalitsustele**
- Ametnikele suunatud koolitusprogrammi loomine ja nende koolitamine
- Ringmajanduse uuringud
- Keskkonnahoidlike riigihangete edendamine
- Õpetajatele mõeldud ringmajanduse koolitusprogrammi koostamine ja infopäevad ning koolinoortele korraldatav võistlus
- Avaliku sektori töötajate õppereisid nii Eestis kui projekti partnerriiki Norrassa teadmiste ja kogemuste vahetamise eesmärgil
- Teadlikkuse tõstmist toetavate elektrooniliste materjalide ja videoklippide loomine, teavituskampaaniad ning kodulehe ajakohastamine infoga
- Infokajastus meedias

Kohalike omavalitsuste roll projektis

- Projekti „Ringmajanduse võimekuse tõstmine“ tegevuse raames on kohalikel omavalitsustel **võtmeroll**
- KOVid pakuvad teenuseid, mis mõjutavad inimese ja kogukonna heaolu ning elukeskkonna **seisundit**
- Ringmajanduse edukaks edendamiseks on oluline saavutada KOVide, riigi ja ettevõtete vaheline **koostöö**

KÄIMASOLEV TÖÖ: TEEKAARDID

"Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes"

Periood: aprill-august 2023

Teostajad:

- TalTech majandusteaduskond, jätkusuutlike väärtusahelate uurimisrühm,
- TalTech inseneriteaduskond, vee- ja keskkonnatehnika uurimisrühm,
- TalTech rektoraadi koordineerimisel tegutsev ringmajanduse tuumiklabor

KESKKONNAAGENTUUR

KESKKONNAMINISTEERIUM

TAL
TECH

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Töö raames läbiviidavad tegevused

Põhitegevused:

- ringmajandusliku hetkeolukorra hindamine ja kaardistamine KOVides;
- kitsaskohtade välja selgitamine;
- olukorrale sobivate lahenduste välja pakkumine

Tegevuste läbiviimisel võetakse arvesse KOVide erinevusi.

Igale KOV-ile töötatakse välja individuaalne teekaart

Tulemid:

- tegevuskavad (teekaardid),
- poliitika ja lahenduste soovitusel kitsaskohtade ja takistuste lahendamiseks

Soovituste andmine, nõustamine ja tegevuskava järgmistes valdkondades:

- jäätmemajandus;
- ringmajanduslike ärimudelite kasutuselevõtt;
- kohalike ressursside kestlik kasutamine;
- keskkonnahoidlikud riigihanked;
- teavitustegevus;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine;
- koostöövõimalused KOVide, erinevate sektorite ja rahvusvaheliste partnerite vahel.

Rohkem infot projekti kodulehel Keskkonnaportaalis

<https://keskkonnaportaal.ee/et/ringmajanduse-võimekuse-tõstmine>

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

TEEKAARDID JA TEEMAD

Tarmo Tuisk

Ulrika Hurt

- TEGEVUS 1. Hetkeolukorra kaardistus
- TEGEVUS 2. Sisendinfo: ülevaade parimatest praktikatest ning Eestile rakendavate praktikate leidmine
- TEGEVUS 3. KOV seisukohtade ja rakendatavate praktikate analüüs: KÜSIMUSTIK JA ANALÜÜS
- TEGEVUS 4. KOV seisukohtade ja rakendatavate praktikate analüüs: FOOKUSGRUPI INTERVJUUD JA ANALÜÜS
- TEGEVUS 5. KOV külastused
- TEGEVUS 6. Tegevuskavad (teekaardid) ning koostöömudel
- TEGEVUS 7. Tulemuste tutvustamine
- TEGEVUS 8. Aruandlus
- TEGEVUS 9. Koordineerimine, koostöö tellijaga ja sihtgrupiga

ÜHEKSA VALDKONDA TEEKAARTIDES

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOVis ja allasutustes
- ringmajandusalane teavitustegevus
- jäätmemajanduse edendamine
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine
- keskkonnajalajälje hindamine KOVis ja allasutustes

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

TEEKAARDI ALATEEMAD

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

KESKKONNAGA SEOTUD TEEMAD TEEKAARTIDES

Keskkonnahoidlike riigihankete (KHRH) kasutamine KOV-is ja allasutustes

Küsimused ankeedis:

Küsimus 5.1. Keskkonnahoidlikud riigihanked. Milline on praegune olukord?

Vastusevariandid

A Puudulik

B Baastase - kohustuslikes valdkondades KHRH rakendatud vastavalt seadusele (mööbel, puhastustooted ja –teenused, koopia- ja joonestuspaber, kontori IT-seadmed) / kohustuslikes valdkondades pole hankeid korraldatud

C Edasijõudnud: KHRH rakendamine mittekohustuslikes valdkondades

Küsimus 5.2. Tegevuskava, keskkonnahoidlikud riigihanked

TEAVITUSE JA TEADLIKKUSE OLULISUSEST

Ringmajanduse eesmärkide saavutamisel on võtmetähtsusega, et keskkonnateadlik mõtteviis ja keskkonnahoidlik käitumine on juurdunud kõigis ühiskonnaelu valdkondades ja **igal tasandil**:

- tarbijad (=inimesed)
- tootjad (=ettevõtted)
- kohalikud omavalitsused
- riik

Ühine mõtteviis ja eesmärgid käivitavad ringmajanduse elluviimiseks **olulised protsessid**:

- keskkonnateadlikud tootmis- ja tarbimisotsused
- keskkonnahoidlikud hanked
- ringmajandusest lähtuvad juhtimise ja ettevõtluse arendamise protsessid

Teadlikkuse tõstmine läbi kampaaniate, infoürituste, töötubade, koostöövõrgustike ja platvormide loomise jms kaudu.

Jäätmemajanduse edendamine

Eesti jäätmevaldkonna eesmärk on taaskasutada võimalikult palju tarbimisest üle jäävad materjale ehk jäätmeid. Seejuures on kõige olulisem vältida jäätmete tekkimist. Kui jäätmed on tekkinud, tuleks need uuesti materjalina ringlusse võtta. Oluline on vähendada ka jäätmetest tulenevat keskkonnariski.

<https://envir.ee/ringmajandus/jaätmed>

Jäätmete liigiti kogumine

Eesti on võtnud eesmärgiks, et **alates 2025. aastast** tuleb **korduskasutuseks ette valmistada ja ringlusse võtta vähemalt 55% kodumajapidamisest pärinevaid paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmeid** ja võimaluse korral muudest allikatest pärinevaid samalaadseid jäätmeid. Alates 2030. aastast juba 60% olmejäätmetest ning 2035. aastast 65% olmejäätmetest. **Selleks, et jäätmeid oleks võimalik maksimaalselt ringlusse võtta, tuleb need tekkekohas liigiti koguda.**

Jäätmehooldus omavalitsustes

Jäätmehoolduse korraldamine on kohaliku omavalitsuse ülesanne. See tähendab nii olmejäätmete, pakendijäätmete, ohtlike jäätmete, ehitus- ja lammutusjäätmete, tervishoiujäätmete kui ka teistest allikatest pärinevate jäätmete kogumise ja/või käitlemise korraldamist vastavalt kehtivatele üleriigilistele õigusaktidele ja riigi jäätmekavale...

<https://envir.ee/liigitikogumine>

- 50 Rohelist Kontorit
- Rohelise Kontori käsiraamat
- Kontrollküsimustik
 - Keskkonnahoidlike **hangete** ja **ostude** korraldamine
 - **Energiatõhususe** edendamine
 - **Loodusressursside** jm materjalide kasutamise **vähendamine**
 - **Jäätmetekke vähendamine** ja **taaskasutus**
 - **Jätkusuutlik transport** ja **liikuvuskorraldus**
 - **Tervislik töökeskkond**
- Tunnistuse annab välja EKJA (Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni) välisauditi tulemusel
- Tunnistus on asukohapõhine, st väljastatakse Rohelise Kontori süsteemi rakendavale kontorile, mitte kogu organisatsioonile.
- Rohelise Kontori tunnistus kehtib 3 aastat

VEEBISEMINAR „ROHELINE KONTOR ON MIDAGI ENAMAT KUI KESKKONNASÕBRALIK TÖÖKOHT”

04.05.2023 kell 18:00 - 19:30

Keskkonnajalajälje hindamine KOVis ja allasutustes

EL on võtnud Euroopa roheline kokkulepe (*European Green Deal*) alusel vastu mitu kaugeleulatuvat kohustust, nt muuta EL 2050. aastaks esimesena maailmas kliimaneutraalseks ja vähendada kasvuhoonegaaside (KHG) heidet 2030. aastaks 1990. aasta tasemega võrreldes vähemalt 55%.

- 8. veebruaril 2022. aastal kiitis Riigikogu heaks „Kliimapoliitika põhialused aastani 2050“ uuendamise, millega seati Eesti pikaajaliseks sihiks saavutada kliimaneutraalsus aastaks 2050.
- KHG jalajälje hindamine on muutumas oluliseks keskkonnajuhtimise vahendiks, mis aitab organisatsioonidel keskkonna- ja energijuhtimissüsteemide (nt EMAS, ISO 14001, *Roheline kontor*, *Roheline võti*, *Roheline muuseum*) raames hinnata ja ohjata energiakasutuse ja kliimamõjuga seotud olulisi protsesse, keskkonnaaspekte ja riske.

<https://euinasean.eu/cooperation/green-growth-and-the-environment/>

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

PARIMAD PRAKTIKAD

JAANA MERISAAR

European Union

English **EN**

#CEstakeholderEU

European Circular Economy Stakeholder Platform

A joint initiative by the European Commission and the European Economic and Social Committee

Advanced search

Home News and Events Knowledge Hub Toolbox Exchange About

Home > Knowledge Hub > Strategies

Search the database

Keyword

Key Area

Country

Strategies

In this section you will find existing strategies for the transition to a circular economy adopted at national, regional or local level by public authorities.

Submissions for Strategies can be sent via our [online specific form](#).

No results

[Search on the map](#)

LINK

Praktikad Euroopast - riiklikud teekaardid

64 strateegiat-tegevuskava Euroopa Liidus (riiklikud, piirkondlikud)

Soome - 11 strateegiat-tegevuskava

Riiklik teekaart aastateks 2016-2025 - 5 fookust (toit, mets, tehnilised lahendused, transport /logistika, koostöö)

Holland - 8 strateegiat-tegevuskava

Riiklik programm - Ringmajandav Holland aastaks 2050 - 5 fookust (biomass ja toit, plast, töötlev tööstus, ehitussektor, tarbekaubad)

Belgia - 8 strateegiat-tegevuskava

Riiklik puudub, piirkondlikud sh Brüssel

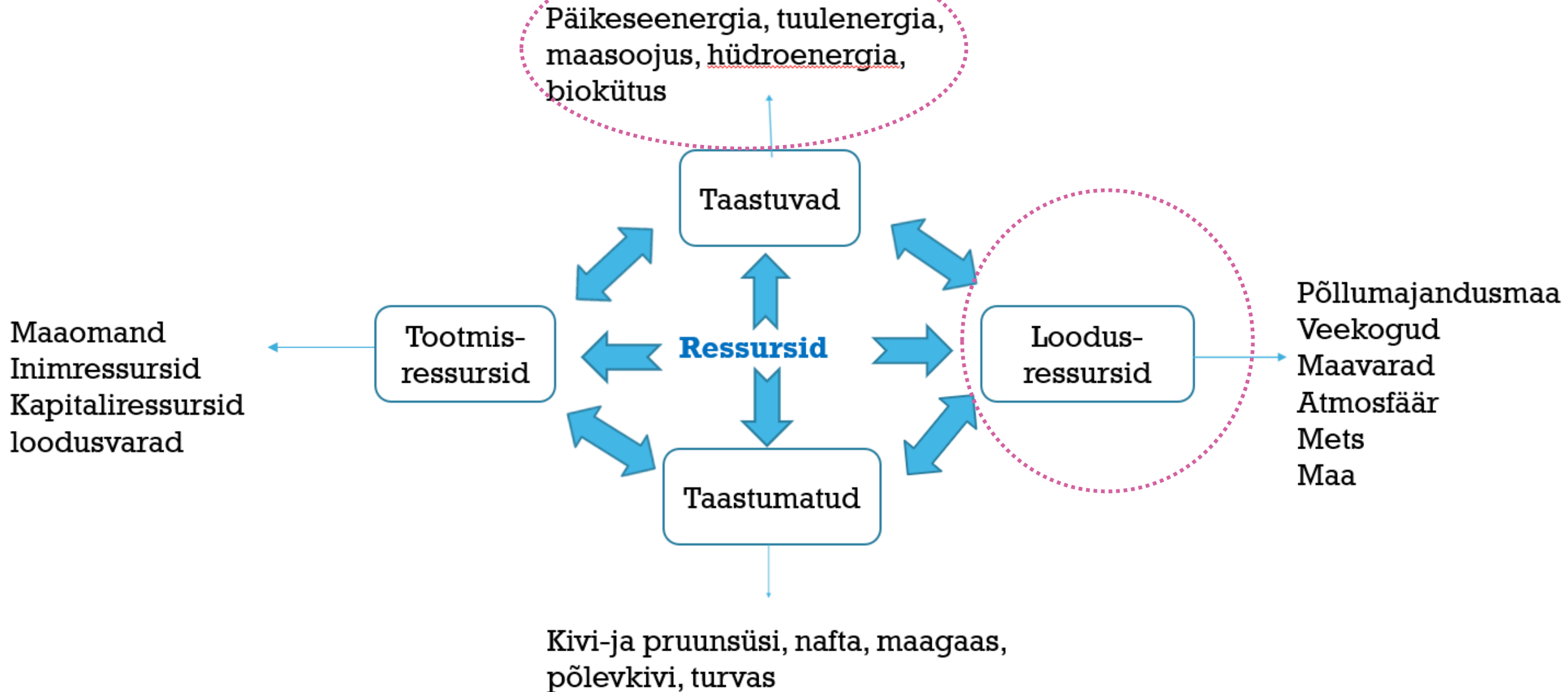
Kokku u 20 riiklikku strateegiat-tegevusplaani Euroopas (Norra riiklik strateegia, UK Circular Economy Package - jäätmetele suunatud)

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

ETTEVÕTLUSE JA KOOSTÖÖMUDELITEGA SEOTUD TEEMAD TEEKAARTIDES

Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine

Miks on oluline kohalike ressursside kestliku kasutamist soodustada?

1. Ressursside kestlik kasutamine on teema, mida jookseb erinevates keskkonnateemalistes seadusandlikes aktides ja strateegilistes dokumentides põhieesmärgiga soodustada kohalike ressursside kestliku kasutamist ning toetada ringmajandust.

2. Eesti [ringmajanduse tegevuskava 2023](#) alusel on üheks prioriteetseks arengusuunaks võetud kohalike ressursi kestlik kasutamine.

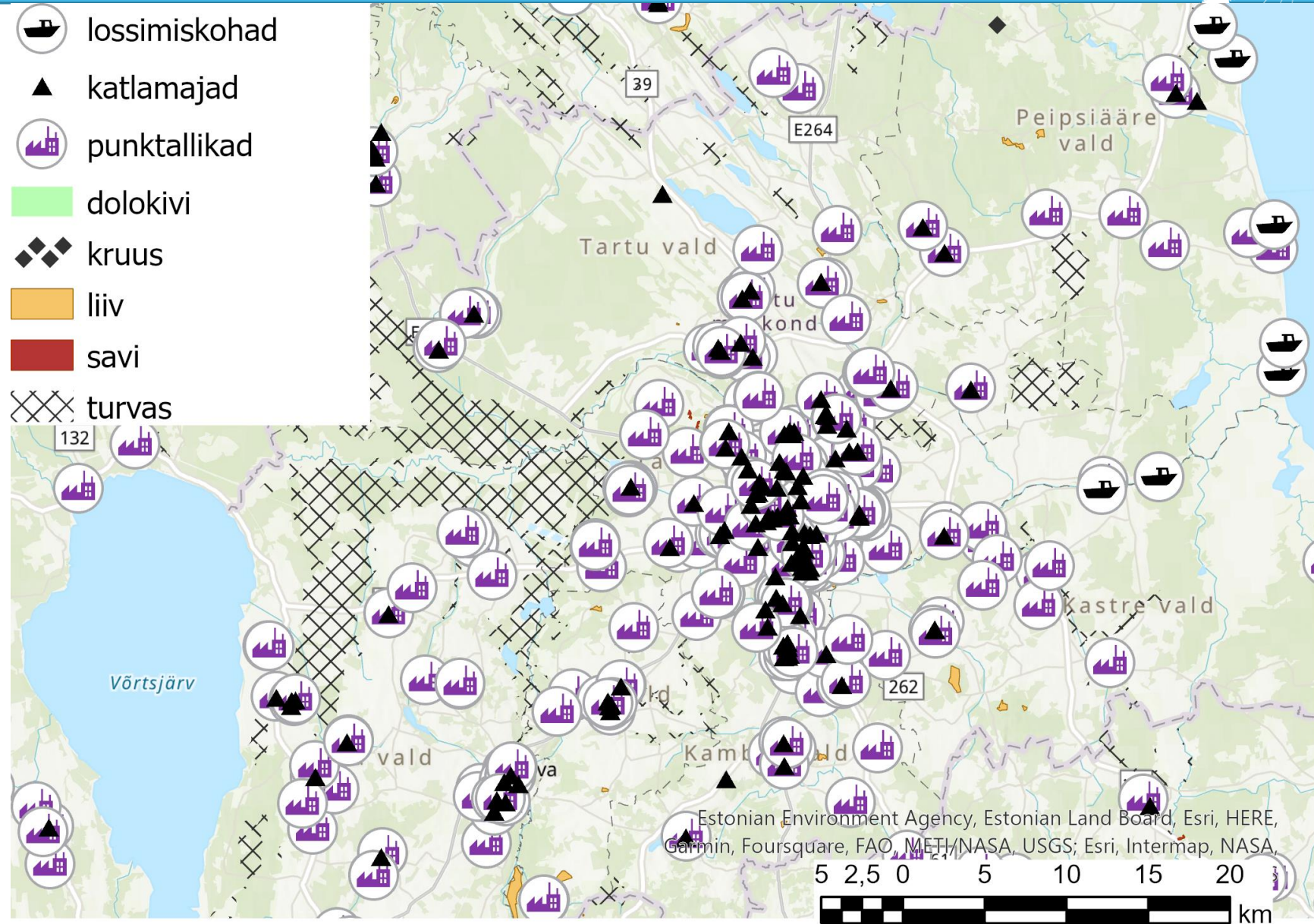

Eesmärk:

Kohalike ressursside väärimine on kasvanud ja loodusvarade kasutamisel arvestatakse nii elurikkuse säilimise kui ka sotsiaal-majanduslike mõjudega (Allikas: *Strateegia „Eesti 2035“*).

Allikas: *Eesti ringmajanduse tegevuskava, 2023*

RUUMIANDMED

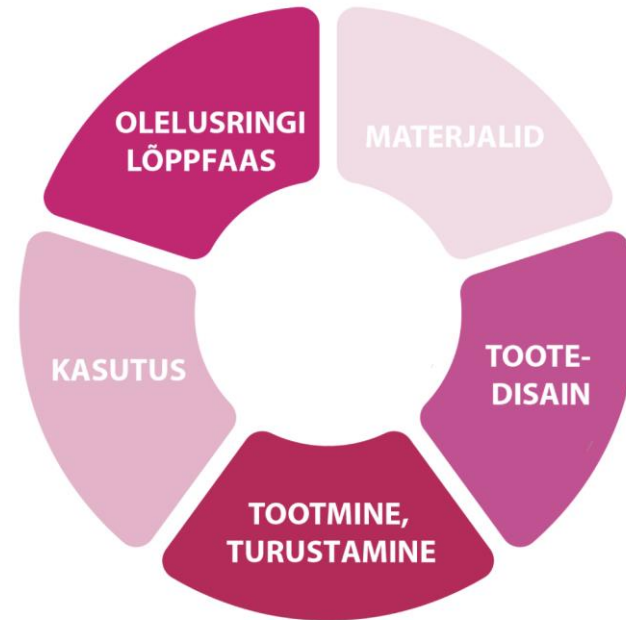
Ringmajanduslike ärimudelite rakendamine

- Toodetes
- Tarneahelas
- Piirkonnas

- Inimesed/kliendid
- Ettevõtted/partnerid

- Võimaldajad
- Barjäärid
- Ettepanekud

ETTEVÖTTESISESED TEGURID:

ÄRIMUDELI INNOVATSIOON
TEHNOLOOGILINE INNOVATSIOON
SOTSIAALNE INNOVATSIOON

VÄLISED TEGURID:

POLIITIKATEGURID
HARIDUSLIKUD JA KÄITUMUSLIKUD TEGURID

Puidu- ja mööblitööstuse ettevõtete motiveerimise võimalused rohepöörde elluviimise kontekstis

METALLI- JA MASINATÖÖSTUSE ETTEVÖTETE MOTIVEERIMISE VOIMALUSED ROHEPÖÖRDE ELLUVIIMISE KONTEKSTIS

Ettevõtete (tootmis- või teenindusettevõtete) algatusel

- *Motivatsioon:* majanduslik kasu; keskkonnakasu; ökotõhusus; äristrateegia
- *Näiteks:* Kalundborg, Skandinaavia metsatööstus, Guitang Group (Hiina)
- *Tulemus:* detsentraliseeritud võrgustik

Kolmanda osapoole (avalik-õiguslik, eraõiguslik) algatusel

- *Motivatsioon:* turu läbipaistvus, teadmiste-kogemuste vahetamine, näidete põhine katsetamine
- *Näiteks:* NISP (UK), USBCSD (USA), Roterdami sadam ja tööstuskompleks, EIP Development Program (Lõuna-Korea)
- *Tulemus:* sümbiootiliste vahetuste võrgustik, TS-i kontseptsiooni levik klastrite vahel

Avaliku sektori, kohaliku või riikliku asutuse algatusel

- *Motivatsioon:* õppimine olemasolevatest TS-st, rakendamine, innovatsioon, majandusareng
- *Näiteks:* Fort Devens Army Base (USA), Östergötland (Rootsi)
- *Tulemus:* arendus, innovatsiooniklastrid

Soodustavad tingimused:

- **Tehnilised:** ülevaade piirkonna ressurssidest ja tootmisprotsessidest
- **Majanduslikud:** kulude kokkuhoiu võimaluste hindamised (nii potentsiaalsete kui juba toimivates sümbiootilistes võrgustikes)
- **Geograafilised:** 50 km raadiuse ületamine võib olla põhjendatud
- **Sotsiaalsed ja institutsionaalsed:** usaldus, organisatsioonilised võimed, poliitika

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

DISKUSSION

Arvamusi

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

EDASINE

TÖÖLEHT TEEKAARDI SISENDIKS

TÖÖLEHT

TÖÖTOAD

KONSULTATSIOONID

Töötoad mai ja juuni 2023

Teekaartide koostamine juuni-juuli

Teekaartide valmimine –august

Projekti tulemuste tutvustamine – august

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

TÄNAME JA KOHTUMISENI